

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Panalungtikan

Nyarita mangrupa salah sahiji kaparigelan basa anu kawilang penting pikeun komunikasi manusa dina kahirupan sapopoé. Nyarita téh salah sahiji kamampuh ngagunakeun basa anu dipibanda ku unggal jalma. Hubungan papada jalma moal bisa lumangsung kalawan normal saupama teu dibarengan ku ayana prosés nyarita, sabab kagiatan nyarita salawasna bakal karandapan dina unggal aspék kahirupan. Kagiatan nyarita téh mangrupa kagiatan anu kadua sabada ngaregepkeun. Éta hal luyu jeung pamanggih Nurgiantoro (dina Haerudin jeung Suherman, 2013, kc. 83), nu nétélakeun yén nyarita téh mangrupa kagiatan ngagunakeun basa anu dilakukeun ku manusa sanggeus kagiatan ngaregepkeun. Jadi, ku cara nyarita jalma bisa nepikeun eusi pikiran, informasi, jeung pamaksudanana ka jalma séjén salaku réaksi kana hiji hal anu diregepkeunana.

Sok sanajan nyarita geus jadi kabiasaan pikeun jalma nu normal, tapi ari pikeun ngahontal kaparigelan nyarita mahér mah anger waé kudu diajar jeung dilatih. Jalma anu ngabogaan kamampuh dina nyarita, tangtuna mampuh dina ngucapkeun kekecapan nu rék ditepikeunana kalayan hadé. Mun geus mampuh dina ngucapkeun kekecapan kalayan hadé, dina nepikeun hiji pesen ka pangregep ogé bakal lancar. Éta hal luyu jeung pamanggih Arsjad jeung Mukti (1988, kc. 17), nu nétélakeun yén kamampuh nyarita nya éta kamampuh ngucapkeun sora-sora atawa kekecapan pikeun ngaéksprésikeun, nepikeun, ngunggelkeun gagasan, pikiran, jeung rasa. Jadi, mun jalma miboga kamampuh nyarita, dina nepikeun informasi ogé bakal kahontal naon anu hayang ditepikeunana, jadi moal aya salah harti ti nu diajak nyarita.

Salian pikeun komunikasi dina kahirupan sapopoé, nyarita ogé mangrupa salah sahiji kompeténsi kaparigelan basa anu kudu dihontal dina prosés pangajaran. Nyarita téh mangaruhan kana hasil diajar. Éta hal téh luyu jeung pamanggih King jeung Depew (dina Hidayat, 2006, kc. 3), nu nétélakeun yén

hasil diajar dipangaruhan ku sababaraha cara, nya éta maca 10%, ngaregepkeun 20%, ningali 30%, ningali jeung ngaregepkeun 50%, nyarita 70%, sarta nyarita jeung prakték 90%. Ku kituna, nyarita téh jadi salah sahiji kaparigelan basa anu perlu dikawasa ku siswa, salian ti kaparigelan ngaregepkeun, maca, jeung nulis.

Dina pangajaran nyarita, siswa lain ngan saukur narima matéri anu dipedar ku guru, tapi ogé bisa leuwih aktip nalika diajar di kelas, sarta bisa maham kana praktékna. Ngan réa kénéh siswa nu teu aktip nyarita. Éta hal luyu jeung hasil wawancara ka guru basa Sunda anu aya di SMP Negeri 26 Bandung, nu nyebutkeun yén dina pangajaran nyarita, hususna nyaritakeun lalampahann, réa kénéh siswa nu teu aktip nyarita, upamana siswa hésé dititah nyarita ka hareup. Waktu nepikeun eusi caritaan katitén masih aya kénéh nu nyarita kamana karep atawa henteu jelas sarta teu ngéntép seureuh. Aya sababaraha faktor anu ngabalukarkeunana, di antarana siswa kurang percaya diri nalika dititah ka hareup, kurangna kawani siswa nepikeun pamadegan, kurangna kawani nyarita hareupeun balaréa, kurang siapna siswa kana naon waé anu kudu dicaritakeun di hareup, jeung kurang ngartina siswa kana basa Sunda. Ieu hal tangtu jadi pasualan anu serius pikeun dipaluruh bongbolonganana.

Prosés pangajaran anu lumangsung sacara konvensional ogé bisa mangaruhan kana kurangna kamampuh siswa dina nyarita. Kaayaan saperti kitu téh kurang kondusif dina ngarojong kamampuh nyarita siswa, malah antukna prosés pangajaran téh dianggap monoton jeung ngabalakukarkeun siswa kurang kritis, kurang aktip, jeung kurang kréatip. Teu jarang nalika prosés pangajaran, siswa jadi loba heureuy, teu merhatikeun guru ngajelaskeun, malah nepi aya siswa nu saré nalika prosés pangajaran lumangsung lantaran kaayaan kelas nu ngabosenkeun. Tapi, kamampuh tangtuna bisa dironjatkeun. Ku kituna, peran guru dina ngaronjatkeun kamampuh nyarita kacida pentingna. Guru kudu parigel dina nepikeun bahan ajar, kudu ngondisikeun kelas sangkan pikabetaheun, jeung kudu ngirut siswa nalika nepikeun pangajaran nyarita. Sangkan bahan ajar atawa matéri bisa katepikeun kalayan gampang jeung bisa dicangkem ku siswa, salah sahijina ku cara ngagunakeun modél pangajaran. Ku cara ngagunakeun modél

pangajaran, kaayaan kelas ogé jadi pikabetaheun, siswa jadi bisa leuwih aktif nalika diajar, tujuan pangajaran gé bisa kahontal. Éta hal luyu jeung pamanggih Soekamto (dina Trianto, 2007, kc. 5), nu nétélakeun yén modél pangajaran nya éta rarancang konséptual nu ngagambarkeun prosedur sistematis dina ngaorganisasikeun pangalaman diajar, pikeun ngahontal tujuan diajar nu tangtu, ogé miboga fungsi minangka pituduh pikeun guru dina ngararancang kgiatan pangajaran. Dumasar wangenan di luhur, modél pangajaran miboga peran nu penting pikeun ngahontal tujuan pangajaran. Ku kituna, salah sahiji tarékah pikeun ngungkulan pasualan-pasualan di luhur nya éta ku cara ngalarapkeun modél pangajaran anu luyu jeung matéri ngeunaan pangajaran nyarita, utamana nyaritakeun lalampahan.

Modél pangajaran téh réa wanguanna, salah sahijina nya éta modél pangajaran *Talking Stick*, modél pangajaran *Talking Stick* nya éta salah sahiji modél pangajaran nu bisa dipaké dina pangajaran basa Sunda ogé ngarojong kana kgiatan nyarita. *Talking Stick* nya éta modél pangajaran nu ngagunakeun média tongkat. Éta hal luyu jeung pamanggih Huda (2014, kc. 224), nu nétélakeun yén modél pangajaran *Talking Stick* nya éta modél pangajaran anu dilarapkeunana ngagunakeun bantuan tongkat. Tahapan-tahapanna di antarana guru nyiapkeun tongkat, tuluy nepikeun matéri nu rék diajarkeun, guru ogé méré kasempetan ka siswa keur maca jeung maham matéri, sanggeus bérés maca matéri ajar, siswa nutup bukuna, guru nyokot tongkat tuluy mikeun éta tongkat ka siswa, sanggeus éta, guru méré soal, anapon nu ngajawabna nya éta siswa nu keur nyekel tongkat, tongkat tuluy dikurilingkeun ka siswa nepi ka sakabéh siswa kabagéan ngajawab soal ti guru, guru méré kacindekan, ngaévaluasi, jeung nutup pangajaran.

Modél pangajaran *Talking Stick* téh bisa leuwih ngaronjatkeun kawani siswa dina ngébréhkeun gagasan di hareupeun balaréa, bisa ngalatih kasiapan siswa, bisa ngalatih maca jeung maham kalawan gancang, ogé bisa ningkatkeun rasa percaya diri, lantaran kaayaan di kelas nu ngarojong siswa pikeun percaya jeung yakin ka dirina sorangan yén nyaritakeun lalampahan di hareupeun balaréa téh teu sahésé nu dibayangkeun, sabab loba siswa nu teu percaya diri jeung teu yakin ka

dirina sorangan lantaran teu wani ngamimitian pikeun diajar. Salian ti éta, ku cara ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick* siswa jadi leuwih aktif, kreatif, jeung sumanget diajarna ogé leuwih hadé.

Modél pangajaran *Talking Stick* téh luyu pikeun pangajaran nyarita, anu dina ieu hal nya éta nyaritakeun lalampahan, lantaran modél pangajaran *Talking Stick* téh bisa ngalatih siswa dina nepikeun pamadeganana, bisa nyiptakeun kaayaan kelas anu pikareseupeun, bisa ngalatih siswa sangka leuwih aktif nalika diajar nyarita, ogé bisa ningkatkeun kamampuh siswa dina nyarita atawa komunikasi. Nyaritakeun lalampahan téh minangka salah sahiji matéri anu kudu ditepikeun ka siswa SMP kelas VIII anu saluyu jeung SKKD (Standar Kompetensi jeung Kompetensi Dasar) dina Kurikulum Tingkat Satuan Pendidikan (KTSP) 2006. Nyaritakeun lalampahan (laporan *perjalanan*) nya éta laporan hasil lalampahan ka hiji tempat anu eusina ngébréhkeun hal-hal penting dina lalampahan. Éta hal téh luyu jeung pamanggih Kosasih (2012, kc. 77), nu nétélakeun yén nyaritakeun lalampahan (laporan *perjalanan*) nya éta salah sahiji wangun laporan anu eusina ngébréhkeun hal-hal penting tina hiji lalampahan. Sababaraha hal penting nu kudu diébréhkeunana nya éta tujuan ngalakukeun lalampahan, tempat jeung waktu lalampahan, kgiatan salila lumangsungna lalampahan, jeung hasil nu kapanggih tina lalampahan.

Panalungtikan ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick* lain panalungtikan anu munggaran, sabab saméméhna geus aya panalungtikan séjen anu ngayakeun panalungtikan ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick* pikeun ngaronjatkeun kamampuh basa Sunda, kalawan judul “Efektivitas Modél Pangajaran *Talking Stick* dina Ngaronjatkeun Kamampuh Undak Usuk Basa Sunda Siswa Kelas VII SMP Pasundan 6 Bandung Taun Ajaran 2009-2010” ku Dimas Andriani, éta panalungtikan medar modél pangajaran *Talking Stick* anu nganalisis kamampuh undak usuk basa Sunda, panalungtikan ieu ogé sarua baris ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*, bédana nya éta lebah matéri nu baris ditalungtikna. Matéri anu baris ditalungtik nya éta ngeunaan nyaritakeun lalampahan. Kitu deui sumber data siswa boga kasang tukang anu béda, dina

panalungtikan saacanna dilaksanakeun di kelas VII SMP Pasundan 6 Bandung, sedengkeun dina ieu panalungtikan sumber datana nya éta kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung.

Panalungtik nu medar perkara laporan di antarana nya éta Wima Widya Lisdinia Syam, kalawan judul “Kaéfektifan Modél *Examples Non Examples* dina Ngaronjatkeun Kamampuh Nulis Laporan”. Éta panalungtikan medar modél *Examples Non Examples* anu nganalisis kamampuh siswa dina pangajaran nulis laporan, laporan nu ditalungtik ogé ngeunaan laporan kagiatan. Tangtu béda jeung ieu panalungtikan téh, boh dina objék panalungtikanana boh dina hal nu ditalungtikna. Jadi, panalungtikan anu ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick* dina pangajaran nyaritakeun lalampahan téh dina danget ieu can aya nu kungsi nalungtik.

Dumasar kana hal-hal anu kapaluruh di luhur, ku kituna panalungtikan nu judulna “Modél Pangajaran *Talking Stick* pikeun Ngaronjatkeun Kamampuh Nyaritakeun Lalampahan (Studi Kuasi Ékspérímén ka Siswa Kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016)” perlu dilaksanakeun.

1.2 Rumusan Masalah

Saméméh dirumuskeun, ieu masalah panalungtikan téh bisa diidéntifikasi jadi sababaraha hal, nya éta masalah nu aya patalina jeung kamampuh nyarita anu ngawengku: kaakuratan pedaran, hubungan antar eusi nu dipedar, adegan basa jeung kabeungharan kecap, kalancaran, kawajaran guluyurna pedaran, jeung gaya, sarta masalah nu patalina jeung modél pangajaran *Talking Stick* nu mangrupa salah sahiji modél pangajaran anu bisa dipaké pikeun ngaronjatkeun kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung taun ajaran 2015/2016. Sangkan teu lega teuing ambahana sarta jelas tujuanana, ieu panalungtikan téh dirumuskeun deui dina kalimah pananya di handap.

- 1) Kumaha kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 saméméh ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*?

- 2) Kumaha kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 sabada ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*?
- 3) Naha aya bédha anu signifikan atawa henteu antara kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 saméméh jeung sabada ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Ieu panalungtikan téh miboga dua tujuan, nya éta tujuan umum jeung tujuan husus, nu ditétélakeun di handap.

1.3.1 Tujuan Umum

Luyu jeung rumusan masalah nu geus dipedar saméméhna, tujuan umum ieu panalungtikan téh nya éta pikeun nguji cocok henteuna modél pangajaran *Talking Stick* dina pangajaran nyaritakeun lalampahan.

1.3.2 Tujuan Husus

Tujuan husus tina ieu panalungtikan nya éta pikeun ngadéskripsikeun:

- 1) kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 saméméh ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*;
- 2) kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 sabada ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*; jeung
- 3) signifikan henteuna kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 saméméh jeung sabada ngagunakeun modél pangajaran *Talking Stick*.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Dilaksanakeunana ieu panalungtikan, dipiharep bisa méré mangpaat, boh mangpaat tioritis boh mangpaat praktis.

1.4.1 Mangpaat Tioritis

Sacara tioritis, ieu panalungtikan téh dipiharep bisa méré mangpaat pikeun ngajembaran pangaweruh ngeunaan modél pangajaran nu hadé pikeun pangajaran nyaritakeun lalampahan sarta miboga mangpaat pikeun ngaronjatkeun kaparigelan siswa dina nyaritakeun lalampahan.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Sacara praktis, ieu panalungtikan dipiharep bisa méré mangpaat saperti di handap.

- a) Pikeun guru, dipiharep bisa jadi alternatif modél pangajaran di kelas sangkan bisa ngaronjatkeun minat siswa kana mata pelajaran basa Sunda hususna dina pangajaran nyaritakeun lalampahan.
- b) Pikeun siswa, dipiharep bisa méré pangaweruh, ogé bisa ngaronjatkeun motivasi siswa dina diajar basa Sunda anu antukna bisa ngaronjatkeun hasil diajar siswa séwang-séwangan.
- c) Pikeun nu nalungtik, sangkan bisa ngaronjatkeun kamampuh jeung kaparigelan dina ngararancang sarta ngalaksanakeun pangajaran di kelas ngaliwatan modél pangajaran anu inovatif dina nepikeun matéri pangajarana.
- d) Pikeun nu maca, dipiharep bisa nambah pangaweruh nu maca, hususna ngeunaan modél pangajaran *Talking Stick* pikeun ngaronjatkeun kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII.

1.5 Raraga Tulisan

Nurutkeun buku pedoman karya ilmiah taun 2015, ieu skripsi eusina ngawengku lima bab. Dina bab I dipedar kasang tukang panalungtikan, rumusan masalah, tujuan panalungtikan, mangpaat panalungtikan jeung raraga tulisan.

Dina bab II dipedar ngeunaan ulikan tiori, panalungtikan saméméhna, kalungguhan tiorits, raraga mikir, sarta anggapan dasar jeung hipotésis

Dina bab III eusina ngeunaan desain panalungtikan, subjék panalungtikan, sumber data panalungtikan, instrumen panalungtikan, prosedur panalungtikan, jeung téhnik nganalisis data hasil panalungtikan.

Dina bab IV didéskripsikeun hasil panalungtikan jeung pedaran ngeunaan pelaksanaan panalungtikan kamampuh nyaritakeun lalampahan siswa kelas VIII-H SMP Negeri 26 Bandung taun ajaran 2015/2016 ngagunakeun modé尔 pangajaran *Talking Stick*.

Bab V mangrupa kacindekan tina sakabéh pedaran, tur ditétélakeun implikasi, jeung saran.